

2 классе 2020-2021 шера дешар хъехара балха программа

Длакхетора каьхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаяьча хьокхама программага хъежжа 2 класса г1алг1ай мотт хъехара долча дешара книжках. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а даь кхозлаг1а 2009 шера «Сердало» яхача издательство-205 оаг1ув.

Юхьянцарча классашка дешара урокаш хъехаш болча хъехархошта хьалхашка доккхий а бехктохкаме а декхаращ латт: дешархой шаьра, нийса, кхетадеш, кьоастандеш деша 1омабар; дешара книжкаш т1арча произведений чулоацам бовзийтар а цар керттера уйла йовзийтар а.

2 класса дешара книжка чулоацам 10 разделах, дакъах латт:

Гуйра- 7 сахьат ;

Вай Даьй-мохк-4 сахьат ;

Берий вахар- 9 сахьат ;

Вай доттаг1ех-хьайбаех- 11 сахьат;

1а - 6 сахьат;

Болх- йоккха г1озале - 4 сахьат;

Дувца вай ноаноех лаьца- 3 сахьат;

Б1аьсти- 6 сахьат;

Халкьа кхоллам - 15 сахьат ;

Халкьа беламе дувцараш-1 сахьат.

Эрсий йоазонхой произведенеш юкьеяхьара ма1ан да г1алг1ай эрсии литература в1аши ювзаяра, метта к1оаргалонаш, хозал тахкар, шинна метта безам т1абахийтар, сага кхетаме мел лоарх1аме да цу литература чулоацамо хъехар берашта д1ахайтар.

Программа лерх1ам ба:

- дешархой 1омабе шаъра, кхетам болаш, оаз тоаеш тайп-тайпара тексташ еша;
- дешара безам т1абахийтар, ч1оаг1бар, книжка дезадалиийтар, из харжа а шоаш деша а хар;
- художественни х1ама довзара безам кхебар, произведенеш ешаш дешархоша шоашта хетар дувцар, хъагойтар, оазаца а дешашца а сурташ дехкар;
- доттаг1алах, дикалах, эзделах, бакъдарах кхетам шербар, г1алг1ай литература езаялийтар, цун чулоацамца дешархой дика оамалаш кхейр.

Дешара ларда сурт-сибат.

- Ладувг1а хар, шийга дувцар нийса кхетадар, хаттарашта жоп дала хар, текста чулоацам арг1-арг1аг1а хургболаш д1анийсбе хар.
- Сабаре, дешдоакъошца дешарца шаъра, кхетаме дешара д1ат1авалар, нийса, б1арчча дешашца, ч1оаг1а деша хар. Т1ехъ-т1ехъаг1а сихлуш деша хар.

Литература хара пропедевтика.

- Тайп-тайпара уйлаш йола предложенеш текст йоацалга а, текст сенах оал а хар. Текста чулоацам а кертера уйла а дешархочоа шийна хъаала хар.
 - Текста чулоацам хъабувцар, дешалехъа сюжета чу хетаргахъа дувцаргдар е хургдар хъаала хар.
 - Дешархошта хъехархочун новкъосталца ха деза текста юкъера синонимаш, антонимаш, эпитеташ хъалеха.
- Байта а проза а чулоацам в1аши биста, тайп-тайпара жанраш йовза.

Дешархой кхоллама болх.

- Йовхъамех дешар, хъхъокхар, багах а дешашца а сурт дилар, тоае езаца текстаца тайп-тайпара болх бе хар, шера ханашка хъежжа, 1алама хъал довзаш хила.

2 класса дешархочун ховш хила дезачун ларда эшамаш.

Дешар.

- Уйла т1айохийташ, нийса, б1арчча дешашца дешара т1авалар. **1 ахшера** ч1оаг1ача оазаца ца йовза текст ешаш 40-50 дош а кхы а дукхаг1а а деша.
- 2 ахшера** дешар кхетадеш, нийса, оаз а тоаеш, б1арчча дешашца, эша сихал а ч1оаг1ал а йолаш ца йовза текст ешар 55-60 дош, кхы а дукхаг1а дешар.

Дешархошта ха деза:

- дешачун тиллаца ц1ера уйла е, цун чулоацамцара бувзамах, кертера уйла, цун къайлаг1а дола ма1ан малаг1а да, шоай ц1и тилла;

- произведене ц1ерага а сурташка а хъежжа дувцаргдар фуд хар;
- кертера дешаш хъалеха, хъехархочун хаттарашта жоп дала ха;
- жоп ч1оаг1деш чулоацам чура эша предложенеш хъалехар;
- шоаш текста доаг1а хаттараш оттаде;
- текст доакьошта екъа, шоаш цу доакьошта ц1и тилла;
- текста кертера уйла хъаала, из текста ц1ераца ювзае;
- произведенешка бувцача турпалхоех шоашта хетар дувцар, дийшачох шоашта хетар хъаалар, кортрбар;
- чулоацам нийса а дукха х1ама юкье ца дутах а хъадувца;
- текста дешаш а предложенеш а юкьейоалаеш хоржаш деша;
- байташ а з1амига дакъилгаш а дагахъа 1омаде, эшача тайпара сиха, оаз тоаеш, ч1оаг1а, текстага хъежжа;
- тайп-тайпара литературни жанраш шоайла къоастае ха (дувцар, фаьлг, байт, к1оаноьлг, шира дувцар, ховли-довзали, кица, дагардерг, илли, кх. д1. а).

Метапредметни

Регулятивни УУД

- Хъехархочунца дешара т1адуьллар оттаде, урока лерх1амга хъежжа. Деша дешара лерх1амашка хъежжа.
- Массанеца цхъана урока план оттае ха, произведени чулоацам хъабувцара план оттае ха. Планага хъежжа беш бола болх тахкар, баъча балха корта бар, мах бар, иштта кхыча дешархой балха мах бар.
- З1амигача тоабаца е шинне цхъана болх беш, кердача темах ховр а, де ховр а хъакьоастадар. Урок йодаш беча балхах раъза хилар е ца хилар д1аяздар, лакхача говзала т1акхувш хилар хъахьокхар.
- Ше баъча балха раъза хилар е ца хилар дешархочо ший ло1амаг1а хъаалар, урока карах ца доалача х1ама теркам бар, из тоадара болх бе лерх1ам дагалацар.

Познавательни УУД.

- Текста тохкам бе ха, хъехархочо хаттарашца новкъостал а деш. Деша къайла ма1ан ха, из тахка.

-Произведенеш шоайла йиста, в1ашкаоттае, юкъярадар а тарадоацар а хъаоалаш.

-Дийшачун дакъа диста мукъама е илли дакъаца, е суртаца, е кицаца.

-Произведени турпалхочо дечун бахъан тахкар. Шийна хетачун, ше яхачун доаг1а масалаш доаладе, даържа дувзаденна къамаъл де.

- Г1алг1ай фаългаш кхоллара лерх1ам ха, цар лу пайда, цар лерх1ам ха.

- Поэзи а проза а шоайла къоастае ха, литературнии 1илман кхетам балара тексташи санна.

- Кхоллама навикаш хъахьокхар, тайп-тайпара произведенеш дагалувцаш, проектни т1адулларах кхоачашдеш.

-Дешашдар кхетаде, дийшар лоацца таблица чу а схема чу а д1аязде ха.

Коммуникативни УУД.

-Дувцара къамаъл оттаде, урока болх беш кадай хила, хаттараш тела. Диалог, тоабах болх беш дакъа лаца. Шийна бакъахъа хетар ч1оаг1деш, кхычарца къамаъл де хар.

- Темага хъежжа 5-6 предложенех дувзаденна къамаъл оттаде. Проекта 1-2 слайд кхолла. Кхычунга ладувг1а ха, къовсама юкъе дакъа лаца.

-Произведени урпалхочо даьчун мах бе, эздешашца къамаъл де.

- Кхыча дешархой урока баьча балха мах бе ха, оттаяьча критерешца.

- Барт бара кийча хилар хъахьокхар, къовсам, дов е цатоам д1абаккхара тайп-тайпара вариациеш йоалае ха.

- Боккхийчарца къамаъл деш, книжкаши, дошлоргаши, энциклопедешеш дешаш кердадар, пайдабар леха.

-Йоккха йоаца презентаци (5-6 слайд дола) боккхийчар новкъосталца кийчъар, проекта темага хъежжа, слайдашка хъежжа темах лаьца лоацца дувца.

Личностни.

- Художественни произведенеш ешарца дезала юкьера безама керттера хьал хар (барт хилар, сий дар, безаме, къахетаме, в1аши новкъостал деш хилар)

- Ше ваьнна моттиг ховш хила, ше малаг1ча этносаца лоарх1аш ва ха. Кхыча къамех цар сий деш къамаъл дар.

- Кхыйола культураш а, къамаш а долга ховш хилар, дикаг1а довзачарех хьадувца ха, культураца е динаца шоай культура е дина тарахетараш хьаала хар (нохчий, татараш, 1арбий, сирийцаш, кх. д1. а).

-Юкъя а ца лелхаш, кхычунга ладувг1а ха, ший уйла сатийна д1аалар, тайп-тайпара аргументаш а йоалаеш. Дешархой в1аш къовсам балара бахьанаш ха.

- Ц1аг1а а классе а книжкаш дешара т1акхувш хилар хьахьокхар, библиотеке ахар, мукъя волча хана, урока эша материал кийчъяр.

- Йоазонхой кхолламах ха безам болаш хилар хьахьокхар, шийна эггара ч1оаг1аг1а безачар ц1ераш яха хар, безара бахьан а хьаалар.

- Литературни кхоллама болх шийна эшаш болга хар.

-Ишколе вахара бокьонаш йовзар, цар дешархочоа луп айда малаг1а ба хар. Дикача дешархочун масалаш доаладе йийшача произведени юкьера.

- Сага новкъостал доацаш ше болх бе ховш хила, ше даьчох жоп дала дезалга ховш хила.

-Поэтически деша хозал ховш хила, йоазонхочо дешашца сурт дулаш доаладаь дешаш хьалаха ховш хила. Хозахийта дешаш а эпитеташ а шоай къамаьла юкьедоаладар.

-Эзделаца дар доацар ховш хила, литературни турпалхоехи эздийча сагахи йоахка оамалаш хьаювцаха, г1улакхаца дар доацар къоастаде ха.

- Дешаш а яз деш а нийса ваг1араи б1аргий са толха ца дараи йоаг1а бокьонаш ховш хила. К1аьдвалар д1адоаккхаш е еза упражненеш йовзаш, уж еш хила. Саг унахц1ена хилара бокьонаш ц1аг1а а накъайоалаш лелае ха.

Календарни-тематически план.

Дешар 2 класс - 68 сахъат.

№ п/п	Урок яла лерх 1а ха	Бок ъонца йола ха	Урока тема	Са хъа ти й боа ра м	Дешархой дешара т1ехдика хилара бе беза болх. Универсальни дешара ардамаш (УУД).	Материал 1омаяра лоарх1аме ардамаш (планируемые рез-ты).		Ц1.болх
Гуйра -7 с.								
1.			Озанаькъан С. «Г1атта, деша г1о!», Шеденаькъан С. «Ахка дагадоха вайна».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка хъаракашца а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Книжкаца болх беш эша хъаракаш малаг1аш да хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
2.			Йовлой М. « Чкъаьре», Осминаькъан Хь. « Гуйре», «1ажий беша».	1	Дешара кхетама лард 1омаяр, прозаически а поэтически а текстаца болх бе хар 1омадар, кертерадар хъалахар, корта бе хар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
3.			«Мужгеи чаи» (эрсий фаьлг).	1	Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаьл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаьла уйла еш.	Фольклора жанраш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хъабувцар.		
4.			Янднаькъан Дж. «Г1араг1ураш», «Гуйра».	1	Поэтически текста дешара кхетама лард 1омаяр, кертерадар къоастаде хар, дувчачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоастадеш. Байт ювцара говзал 1омаяр, цун хьал, оамал хъахьокхаш.	Г1алг1ай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахъа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		
5.			Шеденаькъан С. «Ахка боабашк».	1	Дувцар хъадувцара нийса логически къамаьла «з1ы» оттаяр, дийшачох лаьца	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка		

					нийсархошца къамаъл де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически маӀан дар.	хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
6.			Хамхой А. «Дошо гуйре». Кицаш.	1	Хъехархочо а дешархоша а дешашдар чулаца, тара дар хъалеха хар, шийна хетар хъаала а кертерадар хъалаха а хар.	Гуйрах лаьца дешашца лоацца дувцар кхоллар, шаьра, оаз тоаеш дешар. Логически тохар долаш деша хар. Дийшачун маӀан дар, кичай маӀан дашхар. Кицаш довзар, тарадараш доладар.		
7.			Шеденаькъан С. «Гуйрен гӀулакхаш».	1	Дийшачун тарадар доаладе а, къамаьла юкъе дакъа лаца а, текста юкъе логически соцам беш деша хар а чӀоагӀдар. Текста тохкам бар, чулоацам хъабувца хара план оттаяр, дошлоргаца болх бар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаъл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.		
Вай Даьй-мохк- 4 с.								
8.			Шеденаькъан С. «Хъа зӀамига Даьхе-ГӀалгӀайче».	1	Эшаш йола информаци книжка тӀара хъалаха Ӏомадар, текста чулоацам кхетабара дешаш логически бувзам боа ца беш Ӏодеша хара болх бар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаъл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.		
9.			Янднаькъан Дж. «Наьна лоамаш», Гамботнаькъан Б. «Лоамашка», Чахкенаькъан Ю. «Машар эш».	1	Поэтически текст ешаш соцам бе беза моттигаш гучаяхар, юкъарадар а кертерадар а къоастаде хар, дешархой дийшачох шоайла къамаъл де Ӏомабар, ший уйлаш къамаьлага нийса йила хар хъехар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа зӀамига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
10			Шеденаькъан С. «Хъа йоккха Даьхе-Росси», «Вай турпала юрташ».	1	Прозаически текст еша логически «зӀы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка тӀара	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила, дувцара къамаъл дар, шаьра дешар, хаттараш оттаде, царна дizza жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар		

					хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	юкьера ца доаккхаш.		
11			Шеденакъан С. «Вай герб», «Вай байракх». Кицаш.	1	Текст еша логически «з1ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка т1ара хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
Берий вахар- 9 с.								
12			Шеденакъан С. «Фу аьлар лоро?»	1	Бахъанаи хъахинначуннеи юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
13			1арчакхнакъан С. «Мекъал», Танкнакъан А. «Хъаьша ларх1ар».	1	Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар. Бахъанаи хъахинначуннеи юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
14			Танкнакъан А. «Наькъа эздел».	1	Шийна хетар а ховр а дувца хар, дешархошца къамаъла юкье дакъа лацар, дешачун ма1ан кхетадергдолаш логически соцам беш дешар б1арчча дешашца.	Г1алг1ай г1улакх, эздел ховш хила, вахарца дувзаденнача г1улакхех къамаъл де хар, шаъра дешар, хоржаш дешар, доакьош де хар.		
15			Бозаркъанаькъан М. «Туми».	1	Произведе не кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала		

				къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	хар.		
16			Коазой Т. «Уй да бехке».	1 Оазаца текста турпалий эмоционални оамал хъахьокхар, б1арчча дешашца дешарца логически бувзам боа ца бар, прозаически текст ма1ан доа ца деш деша 1омадар.	Дувцара чулоацам лоацца кертерадар ца дуташ хъабувца, б1арчча дешашца, шаъра деша, доакъошта екъа текст, масалаш доаладе хар.		
17			Хьоашалнакъан 1. «Доккхадий дуне?», Мазинакъан М. «Оахца Муса».	1 Оазаца ший уйла –нигат хъахьокхар, оттадаъча хаттара книжка т1ара сихха хъа а леханийса жоп дала хар, дошлоргаца болх бар, дийшачун тара дар доаладе, корта бе, кертера ма1ан малаг1а да хъаала хар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахъа.		
18			Ахилгнакъан М. «Изаш», Шеденакъан С. «Мурад».	1 Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
19			Шеденакъан С. «Деша аха к1ордадаъд».	1 Оазаца ший уйла –нигат хъахьокхар, оттадаъча хаттара книжка т1ара сихха хъа а леханийса жоп дала хар, дошлоргаца болх бар, дийшачун тара дар доаладе, корта бе, кертера ма1ан малаг1а да хъаала хар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
20			Горчханнакъан Б. «В1аъхий Аслан». Кицаш.	1 Бахъанай хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар,	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка		

					б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
Вай доттаг1ех-хъайбаех-11 с.								
21			Ушинский К. «Хъайбаш къовсадалар», Хъоашалнаъкъан 1 «Борцакх».	1	Текст еша логически «з1ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информаци книжка т1ара хъалаха хар, б1арчча дешашца дешар, дувчачун кертера уйла ца йоаеш.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехъ-т1ехъаг1а оаз лаъг1ъеш дагахъа.		
22			Шеденаъкъан С. «Зоопарке».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
23			«Борзи сискали» (фаълг), Ахилгнаъкъан М. «Бакъилг», 1арчакхнаъкъан Т. «Тайша б1ийг».	1	Дувцар хъадувцара нийса логически къамаъла «з1ы» оттаяр, дийшачох лаъца нийсархошца къамаъл де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически ма1ан дар.	Дийнатех дола фаългаш ховш хила, Шаъра, оаз тоаеш б1арчча дешашца деша. Оазаца шийна фаълга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувцар. Дешашца фаълга турпала сурт-сибат дила хар.		
24			Хъоашалнаъкъан 1. «Х1аьтал-митал» , «К1азилги газилги», «Г1аьзии аьрзии».	1	Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1аьла произведенеш йовзаш хила. Фаългаи дувцараи юкъе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаъца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		
25			Хамхой М. «Борз». Дидигнаъкъан А. «Фатимай пхъагал».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехъ-т1ехъаг1а оаз лаъг1ъеш дагахъа. Дувцара чулоацам кхетабергболаш		

				лацар, хаттарашта дизза жоп далар Хъахинначуннеи бахъанаи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
26			Патнакъан С. «К1азилг».	1 Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Фаългаи дувцараи юкъе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаъца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		

27			Ганенакъан М. «Цици», Мерешкнакъан С. «Къулац».	1 Дешара декхараш кхоачашдара книжка книжкаца болх бе хар, хоржаш дешар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
28			«Маъкара цогал» (фаълг). Кицаш.	1 Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар.		
29			«Борзи цогали» (фаълг).	1 Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар,	Г1алг1ай фаългаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар		

					б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
30			«Сай» (фаълг).	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжка хъаракашца а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Дийнатех дола фаългаш ховш хила, Шаъра, оаз тоаеш б1арчча дешашца деша. Оазаца шийна фаълга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувцар. Дешашца фаълга турпала сурт-сибат дила хар.		
1а – 6 с.								
31			Осминаъкъан Хъ. «1а», Пушкин А. «1ан сайре».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах къамаъл де хар. Шаъра деша, т1ехъ-т1ехъаг1а оаз лаъг1ъеш дагахъа.		
32			Лаъннаъкъан М. «Лийга дув».	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Фаългаи дувцараи юкъе башхало малаг1а я хар, дийнатех лаъца дувцараш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.		
33			Шеденаъкъан С. «Ж1але лар».	1	Бахъанаи хъахинначуннеи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаала хар.		
34			Ведажнаъкъан А. «1ай», Гамботнаъкъан Б. «Чарахъе».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духъала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	1аламах лаъца йола произведенеш йовзаш хила, 1алама сурташ хъахъокха дешаш хъалехар, йоазонхочун уйлаш хъахъокха дешаш хъалехар, ший уйлаш лоаца дувцарга яхка хъаювца хар.		

35			Хьоашалнаькъан 1. «1ай хьунаг1а», Мазинаькъан М. «1ан ди»,	1	Текста дешара кхетама лард 1омаяр, кертерадар кьоастаде хар, дувчачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а кьоастадеш. Байт ювцара говзал 1омаяр, цун хьал, оамал хьахьокхаш.	Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах кьамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ъеш дагахьа.		
36			Мазинаькъан М. «Марем», Кхоартой М. «1ан ловзар».	1				
Болх-йоккха г1озале- 4 с.								
37			Шеденаькъан С. «Маднат»	1	Бахьанаи хьахинначуннеи юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара кьамаьл оттаде хар, б1арчча дешашца дешар, кьамаьла уйла еш. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцара чулоацам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хьадувца ховргдолаш план оттае, сурташка хьежжа чулоацам хьабувца, хаттар оттаде ха, дувцара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хьаала хар.		
38			1арчакхнаькъан С. «Ахьмад-г1ишлонхо». Классал арахьа дешар «Фаьлгаш»	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца кьамаьла юкье дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Дийшар вахарца дувза а диста а хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах кьамаьл де хар.		
39			Шеденаькъан С. «Хьан болх ба дикаг1а?», Осминаькъан Хь. «К1а, к1а».	1	Произведеие кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца кьамаьла юкье дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах кьамаьл де хар. Дийшар вахарца дувза а диста а хар.		
40			Гаьгенаькъан Г. «Ж1а1у хургва со а», Осминаькъан Хь. «Фийг». Кицаш.	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а	Г1алг1ай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахьа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		

					вlаши духъала а маlан дола дешаш доаладар.			
Дувца вай ноаноех лаьца -3 с.								
41			Хамхой А. «Са нана дика я», Меданаькъан З. «Са даь-нана».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а вlаши духъала а маlан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагlа я ховргдолаш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хьежжа зlамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар. Шаьра деша, тlехь-тlехьагlа оаз лаьгlъеш дагахьа.		
42			Хамхой Т. «Са нана», «Бекарг» (фаьлг).	1	Кхетам болаш деша хар lомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вlаши духъала а маlан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Гlалгlай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тlарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маlан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
43			Мутаlалнаькъан Хь.-Б. «Башир», Ахилгнаькъан М. «Мама яь ди», Кхузгнаькъан И. «Нана».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагlа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хьежжа зlамига текст оттае, цу чулоацамах къамаьл де хар.		
Бlаьсти -6 с.								
44			Шеденаькъан С. «Бlаьстен бутт»	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар lомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хила. Произведени чулоацамах лаьца къамаьл де хар. Гонахьарча lаламах бола кхетам шербар. Дийшар вахарца дувзаде хар.		
45			Хьоашалнаькъан I. «Бlаьсти».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а вlаши духъала а маlан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагlа я ховргдолаш нийса	Хашагульгов I. Произведенеш йовзаш хила. Произведени чулоацамах лаьца къамаьл де хар. Гонахьарча lаламах бола кхетам шербар. Дийшар вахарца дувзаде хар.		

					дешар.			
46			Патнаъкъан С. «Оалхазараша б1енаш мишта дехк», Шеденаъкъан С. «Алкхашк 1овдала яц».	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а в1аши духьала а ма1ан дола дешаш доаладар.	Йоазонхой текстага хьежжа з1амига текст оттае, цу чулоацамах кьамаьл де хар. Шаьра деша, т1ехь-т1ехьаг1а оаз лаьг1ьеш дагахьа.		
47			«Бекарг» (фаьлг).	1	Текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг1а да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаьла юкье дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Г1алг1ай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка т1арча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, ма1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
48			Хьоашалнаъкъан 1. «Бумбарг», «Чхьовкарч», «Алкхашкаш», «Боали хьачи».	1	Текста эмоционални оамал къоастаяр. Тара а в1аши духьала а ма1ан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг1а я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1. Произведенеш йовзаш хила.		
49			Чахкенаъкъан С. «Мала мичахьа вах», Хьоашалнаъкъан 1. «Готахьазилг», «Борг1илг».	1	Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а в1аши духьала а ма1ан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Г1алг1ай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байташ дагахьа ешар. Оаза низаца байта чулоацама логически тохар де.		
Халкъа багахбувцам – 16 с.								
50			Шеденаъкъан С. «Багахбувцам».	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар.	Г1алг1ай багахбувцамах кхетам хила, к1оарга ма1ан чулоацаш оттадаьча багахбувцама доакьош ховш хила.		
51			Дагардергаш.	1	Хьехархочо а дешархоша а дешашд ар чулаца, тара дар	Г1алг1ай багахбувцама доакьош ховш хила, уж шоайла къоастаде, масалаш		

					хъалеха хар, шийна хетар хъаала а кертерадар хъалаха а хар.	доаладе. Книжка тlара а журналалаш тlара а уж хъалаха а къоастаде а хар.		
52			Пхъабугаргаш.	1	Дешара декхараш кхоачашдара текста болх бе хар. Кхетам болаш деша хар lомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Гlалгlай багахбувцама доакъош ховш хила, уж шоайла къоастаде, масалаш доаладе.		
53			Тхъуж–илли. Малав майрагlа. Хъоастарг.	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар lомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вlаши духъала а маlан дола дешаш доаладар.	Гlалгlай багахбувцама доакъош ховш хила, уж шоайла къоастаде, масалаш доаладе. Бераш lомаде шоаш дагалаца а хъакхолла а тхъуж-иллеш, хъоастаргаш.		
54			«Цогала питам» (кlоанолг).	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагlа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар	Фольклора тайпаш ховш хила. Кlоанолга турпалий оамалаш тахка хар, план оттаяр, чулоацам хъабувцар.		
55			«Борзи жlалии» (кlоанолг).	1	Произведеие кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагlа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Кlоанолгаш довзаш хила, цар маlан тахка ха, чулоацам хъабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучабаккхар. Хаттараш оттаде а, хоржаш деша.		
56			«Кери къайги» (кlоанолг), «Нали, цогали, борзи» (кlоанолг).	1	Кхетам болаш деша хар lомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вlаши духъала а маlан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал	Кlоанолгаш довзаш хила, цар маlан тахка ха, чулоацам хъабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучабаккхар. Хаттараш оттаде а, хоржаш деша.		

					къоастаяр.			
57			«Цоғали боабашки» (фаълг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вџаши духъала а маџан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Гџалгџай фаџлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тџарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маџан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
58			«Даде кџаьнк» (фаџлг).	1	Текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагџа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дџиза дакъа лацар, хаттарашта дџиза жоп далар	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаџлга турпалий оамалаш тахка хар, фаџлга план оттаяр, чулоацам хъабувцар.		
59			«Дог-майраУртиг» (фаџлг).	1	Хъахинначуннеи бахъанаи юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамаъл оттаде хар, бџарчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малагџа я ховргдолаш нийса дешар.	Майралахи хъаькъалахи лаьца фаџлгаш хар, тарадар доаладар, шаъра, бџарчча дешашца дешар. Дувцара къамаъл шаърдар, чулоацам хъабувцар.		
60			«Дегџар-м хъатџадоагџаргда (фаџлг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вџаши духъала а маџан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал къоастаяр.	Фаџлгаш хар, тарадар доаладар, шаъра, бџарчча дешашца дешар. Дувцара къамаъл шаърдар, чулоацам хъабувцар.		
61			«Боджи борзи» (фаџлг).	1	Произведење кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагџа да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дџиза дакъа лацар, хаттарашта дџиза жоп	Гџалгџай фаџлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тџарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маџан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		

					далар.			
62			«Оакхарий чарахье» (фаьлг).	1	Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар.	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хьабувцар.		
63			«Хьинар дола пхьид». «БоргIали котами».	1	Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а маIан дола дешаш доаладар. Текста эмоционални оамал кьоастаяр.	Дийнатех дола фаьлгаш ховш хила, Шаьра, оаз тоаеш бIарчча дешашца деша. Оазаца шийна фаьлга турпалех хетар хьагойтар, нийса хьабувцар. Дешашца фаьлга турпала сурт-сибат дила хар.		
64			«Циски цогали» (фаьлг).	1	Хьахинначуннеи бахьанаи юкьера бувзам гучабаккхар, дувцара кьамаьл оттаде хар, бIарчча дешашца дешар, кьамаьла уйла еш. Кертера уйла малагIа я ховргдолаш нийса дешар.	ГIалгIай фаьлгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хьабувцар, тахкар, сурташка хьежжа лоацца дувцар оттаде хар, книжка тIарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, маIан кхетадеш деша. Хоржаш деша.		
65			«Ломи цогали» (фаьлг).	1	Произведеие кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хьабувцара нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагIа да хар, дийшачун тохкам беш берашца кьамаьла юкье дизза дакъа лацар, хаттарашта дизза жоп далар.	Фольклора тайпаш ховш хила. Фаьлга турпалий оамалаш тахка хар, оазаца хьай царцара безам е эгIазло хьахьокхар, фаьлга план оттаяр, чулоацам хьабувцар.		
Халкъа беламе дувцараш- 2 с.								
66			«Хьоара кад балара», «Вас хинна латт со»,	1	Кхетам болаш деша хар Iомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хьаала хар. Тара а вIаши духьала а	Беламе дувцараш ховш хила, тайп-тайпарча книжкаш тIара, журналаш тIара уж дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола гIалгIай		

					маһан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал кьоастаяр.	багахбувцама жанраш хар.		
67			«Говр хила гһийрта вир», «Ада хһана уд вай?»	1	Текста эмоциональни оамал кьоастаяр. Тара а вһаши духьала а маһан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагһа я ховргдолаш нийса дешар.	Тайп-тайпарча книжкаш тһара, журналаш тһара беламе дувцараш дешар, чулоацама тохкам бе хар, хьадувцар. Кхыйола гһалгһай багахбувцама жанраш хар.		